

O leksiku pazariškoga kraja

Rukavina, Mile

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:867318>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA KROATOLOGIJU

MILE RUKAVINA

O LEKSIKU PAZARIŠKOGA KRAJA

ZAVRŠNI RAD

Mentorica: prof. dr. sc. Sanja Vulić Vranković

Sumentorica: Lidija Bogović, mag. croat., assist.

Zagreb, 2023.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. O Pazarištima, Gospiću, Lici	4
2.1. Pazariški kraj	4
2.2. Lički mjesni govori	6
2.3. Lički govori u književnosti.....	8
2.4. Osnovne fonološke i morfološke značajke	10
2.5. Intervju	11
3. Iz stilistike i onomastike	13
3.1. Lički nadimci	14
3.2. O nekim pazariškim ojkonomima (Naselja Grada Gospića)	17
3.3. Više o pazariškim ojkonomima	18
4. Izbor iz pazariškoga leksika (abecednim redosljedom)	20
5. ZAKLJUČAK	37
LITERATURA	38
POPIS TABLICA	38

1. UVOD

Identitet svakoga čovjeka sastoji se od tri ključne sastavnice: a) pripadnost obitelji u kojoj je rođen i odgojen, b) uži kraj u kojem je odrastao i formiran kao osoba, c) pripadnost određenomu narodu. Te tri sastavnice definiraju naše podrijetlo, naše korijene i našu povijest. Svaki čovjek sa sobom nosi određene karakteristike područja i mjesta u kojem je odrastao. Značajke mjesnoga govora kojim se čovjek služi važnim su dijelom njegova identiteta. Tu, naravno, pripadaju i leksičke posebnosti pojedinoga mjesnoga govora koje označuju stvari, bića, pojave i apstraktne pojmove, a različite priče, pjesme, anegdote, poslovice i frazemi oplemenjuju stvarni život određenoga kraja.

Lički mjesni govori uvelike su određeni geografskom obilježjima toga kraja zbog svoje nekadašnje veće ili manje izoliranosti, a još više povijesnim okolnostima koje su upravo u tom kraju rezultirale velikim migracijama, bilo da je riječ o iseljavanjima s prostora Like ili useljavanjima na to područje. Sve te migracije uvjetovale su pojavu novih mjesnih govora, skupina govora, pa i dijalekata kojih do tada u Lici uopće nije bilo. S druge strane u migracijama su, posebice tijekom 16. stoljeća, nestali brojni mjesni govori i skupine govora, a nekadašnje starosjedilačko čakavsko stanovništvo gotovo je u potpunosti nestalo. Rijetke oaze kontinentalne čakavštine pod snažnim su utjecajem kasnije doseljenih novoštokavaca. Među kasnijim doseljenicima u Liku su i govornici novoštokavskoga ikavskoga dijalekta.

U radu će radu biti riječi o jednom takvom novoštokavskom ikavskom govoru – pazariškom, konkretnije o leksiku pazariškoga kraja. Može se reći da govori novoštokavskoga ikavskoga dijalekta karakteriziraju pazariško područje, naravno, s razlikama u pojedinim mjesnim govorima. Budući i da kad je riječ o susjednim selima postoje zamjetne razlike u mjesnim govorima može se pretpostaviti da je riječ o doseljenicima iz različitih krajeva u kojima se govorilo novoštokavskim ikavskim dijalektom.

Ali, prije navođenja karakteristika pazariškoga leksika potrebno je nešto reći o pazariškom kraju s geografskoga i povijesnoga aspekta. Na taj će se način pokazati okolnosti koje su dovele do sadašnjih etnoloških i dijalektoloških značajka. Nakon toga slijedi opis pazariškoga govora, odnosno leksika. Nakon toga slijedi poglavlje o pazariškim ojkonomima i nadimcima, a zatim mali

abecedni popis riječi iz pazariškoga govora koji oslikava današnji govor, odnosno današnji *divnān* u tom kraju.

2. O Pazarištima, Gospiću, Lici

Lika je povijesna regija u jugozapadnome dijelu Hrvatske, a najvećim dijelom prostire se na teritoriju današnje Ličko-senjske županije, koja je svojom površinom ujedno i najveća županija u Hrvatskoj. Upravno sjedište Ličko-senjske županije je grad Gospić koji se prostire na čak 967 kvadratnih kilometara, tridesetak kilometra u smjeru jugoistoka, do Svetoga Roka (Općina Lovinac) i četrdesetak kilometra u smjeru sjeverozapada do Pazariškoga Bakovca, iza kojega se nalazi granica Općine Perušić. Područje grada Gospića obuhvaća cijeli Pazariški kraj, odnosno Pazarišta.

Lika se smjestila između Velebita, Senjskoga zaleđa, Bitoraja, Male Kapele, gornje Korane, sjevernih vrhova Plješivice i Une, a do pedesetih godina prošloga stoljeća Lici je pripadao i potplješivički kraj istočno od Plješivice prema Uni. Autohtono stanovništvo cijele Like govorilo je čakavskim narječjem do velikih turskih osvajanja. Turci su do protjerivanja 1689. odnosno 1690. godine držali perušićki, gospićki i lovinački kraj, kao i sva područja istočno od navedenih, a s istih su područja Hrvati izbjegli u smjeru sjevera, od kojih su neki stigli čak i do ondašnje zapadne Ugarske, Donje Austrije i južne Moravske. Polovicom 16. stoljeća kreće migracijski val muslimana, koje Turci dovode iz Posanja, Banjica i Grahova, kao i Vlaha iz bosanskoga pašaluka. Za turske vladavine u Bilaju, Budaku, Perušiću i Širokoj Kuli živjelo je manjim dijelom i katoličko stanovništvo. Nakon oslobođenja Like od turske vlasti, dio muslimanskoga stanovništva bježi, a dio se pokrštava i ostaje u Lici. Austrija nakon toga naseljava Liku ovim redom: Ledeničani dolaze u Novi, u Gornji Kosinj dolaze Ogulinci, Donji Kosinj, Kaluđerovac i Kuterevo naseljavaju doseljenici iz gornjeg Pokuplja, a svaka od navedenih migracija donosi dijalektne i narječne promjene.

2.1. Pazariški kraj

Pazariški kraj, naziv je za niz sela ili naselja povezanih sjeverozapadno od rijeke Otešice do jugoistočnih obronaka Štirovače na Velebitu. Danas pojam Pazariški kraj označava ova naselja:

Aleksinica, Brizovo Polje, Dubrava, Oteš, Klanac, Vranovine, Kalinovača, Popovača Pazariška, Vaganac, Vranovine, Donje Pazarište, Velika Plana, Mala Plana, Podstrana te mnogi drugi zaselci koji nose imena prema prezimenima tamošnjih stoljetnih mještana (Milinkovići, Duići, Ružići, Filipovići, Župani itd.).

Definiranje granica pazariškoga kraja do danas je ostao težak zadatak. Prema nekim mještanima, pazariški kraj počinje tek od naselja Aleksinica, drugi govore da je Klanac sjedište Pazarišta, a neki povjesničari tvrde kako Pazarišta kreću od Brizova Polja, odnosno Oteša. Rad se ipak manje bavi geografskom definicijom, a više dijalektnim značajkama skupine pazariških govora koji imaju veliki broj zajedničkih izoglosa. Toj skupini govora pripadaju mjesni govori svakoga od navedenih naselja.

Prvi poznati podatci o ovom kraju stari su gotovo cijelo tisućljeće. Naime hrvatski kralj Petar Krešimir IV. je svojom Poveljom iz 1071. godine dodijelio Bušku župu rapskomu biskupu „juppam Liccke, juppam Bucani et Bochachi“, a godine 1185. Splitski sabor bilježi kako senjska biskupija preuzima sljedeće župe: „*Signia, Vallem vineariam, Gezcam et Busan*“ (Pavičić, 1990: 48).

Današnja Pazarišta bila su sastavni dio nekadašnje Buške župe, odnosno Bužana. Štoviše, nekadašnje selo Potorjan (danas Aleksinica) bilo je sjedište Bužana. Stjepan Pavičić u svojoj knjizi *Seobe i naselja u Lici* navodi kako se upravo u Potorjanu nalazilo upravno sjedište te osnovno župno utvrđenje Buške Župe. Spomenici iz 13. stoljeća opisuju granice Buške župe, a isprava iz 1263. navodi kako je južna granica prolazila potokom Hotešicom (danas rijeka Otešica), i to cijelim tokom do rijeke Like. Opis Gacke (prema zapisu *Gatske*) župe iz 1219. pokazuje kako je buška međa tekla sjeverno od Krasna i Kutereva, zatim okolicom Hrastovca u blizini Čovića i Lešća. Isprva se Buška župa dijelila na dva dijela, Bužane i Bočać. Bočać se smjestio na zemljištu između potoka Bakovca i donjega toka rijeke Like, a Bužani na području između Bakovca, srednjega toka Like i Hotešice, te na području zapadno od Krasna i Kutereva do južne granice Buške župe. Iako se zvao posebnim imenom, Bočać je u cijelosti bio okružen Bužanima, a pripadali su istoj, Buškoj župi.

Upravno sjedište, kako je ranije spomenuto, nalazilo se u Potorjanu. Utvrda se nalazila na brdu koje se danas naziva Ostrvica (pazariška), sjeverozapadno od Hoteša. Ispod utvrđenoga grada

na brdu, razvilo se “predgrađe”, u kojem je djelovalo obrtničko i trgovačko naselje. Za potorjansko se naselje drži da je isto mjesto koje se u 15. stoljeću nazivalo Tržić, prema tome, sam naziv upućuje na značaj trgovačke i obrtničke djelatnosti stanovništva. Hoteš je bio utvrđeni, grad isto kao i Ostrovica. Nalazi se otprilike pet kilometara južnije od Potorjana. Godine 1475. spominje se kao posjed Frankopana, a danas brdo i selo nose isto ime, Oteš (Pavičić, 1990: 49-57).

Hoteš i Ostrovica bili su od velikoga značaja za Frankopane, a navodno su ih i sami Frankopani cijenili više nego ostali dio Župe, što se može i zaključiti obzirom na spomen tih gradova u njihovim ispravama. Upravo dio između Ostrovice, Potorjana i Hoteša danas se može uzeti kao središte Pazariškoga kraja.

Za turske vladavine, područje oko Tržića i Zažična, od brda i visokih kosa u blizini Bakovca do Hotešice bilo je donekle naseljeno. Turci su Tržić preveli na svoj jezik (Pazar/Pazarište) te je to ime ostalo do danas, a stari oblik potpuno je nestao. Pazarišta su početkom sedamnaestoga stoljeća pripala novskomu kotaru, a posjedi su bili u vlasništvu begova i aga iz Novoga. Stanovništvo su, kao i u ostatku Like, dobrim djelom činili srpski doseljenici. Nakon oslobođenja od Turaka, jablanački knez Lovre Milinković dobiva dopuštenje da na pazariškom tlu naseli pedeset kuća novim stanovništvom. Smatra se, prema prezimenu, kako je Lovro Milinković bio rod Krmpota, iz Liča. Popis stanovništva iz 1712. za područje Pazarišta navodi sljedeća prezimena: Starčević, Rukavina, Vrkljanović, Butorac, Čaćić, Gabrić, Tićac, Milinković, Suknajić, Kučan, Gopčević, Baričević, Ljubić, Mateša, Balenović, Magdić, Župan, Abramović, Hrvati, Šimac, Vukšić, Šikić, Duić, Krbavac, Pavletić, Ilić, Marinac, Starčević, Levar, Krmpotić, Smolić, Ružić, Jovanović, Hodak, Kalanj, Vojnić, Pećina, Brusić, Vlatković, Pećinić, Rogić, Muhar, Tomić Krpan, Matijević, Šavlić, Galić, Marinčić, Franić, Radetić, Malinar, Ivasović, Busija, Grbac, Matijac, itd.

2.2. Lički mjesni govori

Upravo je zbog različitih naroda, te njihovih vladavina, Lika u sebe „primila“, brojne jezične i kulturološke značajke. Do turskih osvajanja u Lici su živjeli Hrvati koji su bili govornici ikavsko-ekavskoga dijalekta čakavskoga narječja. Nakon turskih napada i osvajanja velikoga dijela teritorija najveći dio autohtonoga hrvatskoga stanovništva napušta Liku, a na ispražnjena

područja naseljavaju se Hrvati koji su govornici novoštokavskoga ikavskoga dijalekta i Vlasi koji su govornici novoštokavskoga ijekavskoga dijalekta. Prema tome, u današnjoj Lici žive govornici dvaju narječja (štokavskoga i čakavskoga) i triju dijalekata: čakavskoga ikavsko-ekavskoga dijalekta kojim govori hrvatsko starosjedilačko stanovništvo u preostalim manjim oazama oko Brinja i Ogulina; doseljeni Hrvati koji govore novoštokavskim ikavskim dijalektom i doseljeni Vlasi (koji su posrbljeni pod utjecajem Srpske pravoslavne crkve) koji govore novoštokavskim ijekavskim dijalektom.

Starosjedilački čakavci, kako sam naziv dijalekta kazuje, imaju ikavsko-ekavski odraz jata po fonološkim značajkama toga dijalekta (tipa *misit testo*), upotrebljavaju zamjenicu *ča* itd.

Novoštokavskim ikavskim dijalektom govore Hrvati u Gospiću i okolici (Perušić, Brušane, Lički Novi...), u Podgorju, velebitskom području i Lovincu, te u sjevernom dijelu Like na području Plitvica. Kako sam naziv dijalekta kazuje, karakterizira ga novoštokavska akcentuacija, upotreba zamjenice *što*, ikavski refleks jata (*dite, mliko*), rotacizam (*može > more*) itd.

Ličkim novoštokavskim ikavskim govorima srodni su novoštokavski ikavski govori sjeverne Dalmacije i zapadne Hercegovine, ali lički govori imaju osebujnu rečeničnu intonaciju. Novoštokavski ikavski dijalekt danas je bolje očuvan u manjim mjestima nego u većim gradskim sredinama s mješovitim stanovništvom i većim utjecajem standardnoga jezika.

U nastavku rada u Tablici 1. prikazat će se osnovne različitosti ličkih govora. Radi se o dijalektnim realizacijama riječi *posao*, *hvala*, glagolu *krenuti* i obliku muškoga roda glagolskoga pridjeva radnoga (*krenuo*):

Tablica 1. Osnovne različitosti ličkih govora

<i>gospićki</i>	<i>velebitski</i>	<i>pazariški</i>	<i>lovinački</i>	<i>osički</i>	<i>perušićki</i>
posa	posa	Posa	posa	posa	poso
fala	fala	Vala	vala	fala/vala	fala
krenit	krenit	Kren't	kreniti	krenut	kreniti
krenija	krenija	Krenije	krenije	krenujo	kreno

Slični su gospićki, stariji plitvički i stariji čanački govori. Njima su slični brušanski, skočajski i nešto manje krasnarski govor. Slični su i perušićki, istočnokosarski i vaganački govor, ali s razlikom tipa: *-išo, -iša*.

Što se tiče samoga naglaska, u svim ličkim govorima u jednini imperativa ostaju isti naglasci i kada izgubi završno *-i*: *muč; traž, lèz...* (Milković, 2009).

“U doba standardizacije u 19. stoljeću hrvatski je jezik imao dva moguća puta: ijekavski i ikavski kao standardni izgovor. Ijekavski je zastupao Ljudevit Gaj i ilirci pozivajući se na ijekavizam stare dubrovačke književnosti i srodnost s jezikom Srba koji je kao standard zastupao Vuk Karadžić. Ikavski je zastupao književni krug oko časopisa *Zora dalmatinska* u kojem je jedan od najuglednijih suradnika bio Šime Starčević, pisac prve hrvatske gramatike koja je u cijelosti pisana hrvatskim jezikom, a zvala se *Nova ricsoslovisca iliriscka* (1812). Zbog tadašnjih političkih prilika pobijedila je ijekavica te je ona i danas dijelom standardnog hrvatskog jezika. Međutim istraživanja pokazuju da je ikavica imala iste mogućnosti da postane standardom, a da se to dogodilo, hrvatski bi standardni jezik imao tijekom svoje povijesti barem dvije teškoće manje: ne bi nastali toliki sporovi o jedinstvu i razlikama između hrvatskog i srpskog, a Starčevićeva zapadnoeuropska grafija puno je bliža potrebama informatičke funkcije jezika od Gajeve slavenske. Da je prihvaćen Starčevićev prijedlog, danas bi osnova standardnog hrvatskog jezika bila lička ikavica (Ante Bežen, *Lička ikavica-nesuđeni hrvatski književni jezik*).

2.3. Lički govori u književnosti

Mnogobrojni lički književnici, kroz brojne pripovijetke, romane, igrokaze, pjesme, drame, opisivali su Ličane i njihov način života upravo kroz zavičajni govor. Neki događaj, osobinu pojedinoga lika ili osjećaje znatno se snažnije i dublje može dočarati ako se u govoru likova prepoznaju dijalektne značajke. Ponekad je samo jedan glas dovoljan kako bi se uputilo pitanje ili dao odgovor, a intonacija govora, uprizorena s gestikulacijom, dočarava mnogo više nego hrvatski standardni jezik.

Neke od stvarnih događaja ličkih sela, opisao je lički učitelj i književnik Mirko Sanković (2012: 78) u svojoj knjizi *Lika od pantivika*, u primjeru ulomka iz igrokaza Prošnja:

Kate: A nude Joso, o kakvoj ti to vezi divaniš?!

Mande: Ma pušti ga, vidiš da divani bez veze.

*Joso: Evo, zna san da vrag u njoj ne miruje! Pušti me da dovršim što san počea!
Narode, vi znate da je naš Mile dičak za ženidbu, a znate i da vi imate curu za
udaju, pa smo došli isprost curu.*

Marko: Maru!

Joso: E, e, Maru! Mi računamo da bi Mare bila dobra prilika za našeg Milu.

Kate: A da vi ne pravite račun bez krčmara?

*Mande: Naš Mile je dičak kakog nema u selu! Kad ode u šumu do podne, doveze sam
voz drva, elde Joso? A da ne divanim kako vodi brigu o blagu!*

*Marko: Ma svaka čast Mili, pravi je to i vridan dičak, al naša Mare nije još za
udaju!*

*Mande: Kako nije, kad san se ja udavala, bila san duplo sitnija od nje, a bome i
mlađa!?*

Kate: Pa mogla bi se ona za nuždu i udat, al ona ima miraz za pravog prosca!

Ivan Milković u svome djelu *Lička štokavka ikavica* piše o narodnim pjesmama i napjevima pazariškoga kraja, a neki su od tih napjeva iz sela Aleksinica:

Ajde mala da se sastanemo

Di reknemo da se poljubimo

Bilo vedro, bila oblačina

Mojoj maloj sjajna misečina.

*Dok san cura, svačija san draga
Kad se udan, samo jednog vruga.*

*Evo čekam da nedilja dođe
Da mi dragi na večeru dođe.
Ja san cure pazariški momak
Bi l me koja primila na konak.*

*Kučo moja, zarižen ti gredu
Sve san proda, i ti si na redu.*

2.4. Osnovne fonološke i morfološke značajke

Budući da pazariški govor pripada novoštokavskomu ikavskomu dijalektu, ikavizmi su u tom govoru uobičajeni, npr. *cvît, misto, sîst, dilit, îst, mîsec*. Zanimljivo je da su preuzeli i poneki ekavizam iz supstrata nekadašnjega ikavsko-ekavskoga dijalekta na tom području: *sêno, cêlo*. Pod utjecajem standardnoga jezika mogu se čuti i (i)jekavizmi.

Glas *h* se rijetko izgovara: *Ispekla sam krù* (kruh), *eno ga lâdi* (hladi) *se. Srušije sam onaj râst* (hrast), sad više nema *lâda* (hlada). *Dvi îljade* (hiljade), ili se nakon gubitka *h* u međusamoglasničkom položaju počelo izgovarati *v*: *Ima li krûva* (kruha)?; **Mûva** (muha), a analogijom prema **gluva** (gluha) i u oblicima tipa *Ti si glûv* (gluh).

Ove govore karakteriziraju prezentski oblici glagola *biti* tipa: **Esil'** iša gledat kumpire? **Esam**, nikaki su. **El'** Markan ije? **Est** bome.

U pridjevima, nakon vokalizacije *l > o* obično dolazi do sažimanja susjednih samoglasnika: **sô** (< soo < sol), **gô** (goo < go < gol). U gl. pridjevu radnom muškoga roda jednine sažimanje se provodi nakon vokalizacije *l > a*: **promukâ** (< promukaa < promukal), **zaspâ** (< zaspaa < zaspal), **otišâ** (< otišaa < otišal), **rekâ** (< rekaa < rekal), **stekâ** (< stekaa < stekal). Drukčije je stanje ako

je riječ o glagolima III. i IV. vrste. Tada gl. pridjev radni muškoga roda jednine glasi: **nòsije, vùdije, pòželiye, ùperije**. Završno *i* u infinitivu gotovo uvijek izostaje: *reć, peć, leć, sist, pomoć, odvest*.

Prilikom deklinacije valja spomenuti imenice u instrumentalu množine s nastavkom *-am*: **óvcam, kravam, rúkam, nogam**. U rijetkim slučajevima u nastavačnom (relacijskom) morfemu provedena je fonološkoga promjena završnoga $m > n$ pa se govori: **kràvan, rúkan, nógan**. U instrumentalu množine muškoga roda nastavak je *-im*: **ljúdim, nóžim**.

Osobne zamjenice imaju instrumentalne oblike *s mènóm* (sa mnom), *s tebóm*. Dativ, lokativ i instrumental osobnih zamjenica *mi* i *vi* glasi *nàmi* i *vàmi* (pr. *Aj ti nàmi pa ćemo skupa k vami*).

2.5. Intervju

Kako bi bolje opisao današnji govor lokalnoga stanovništva, posvetio sam nekoliko dana terenskome istraživanju. Uputio sam se u selo Oteš kod gospodina Ivica Milinkovića. Osobno poznanstvo s gospodinom Ivicom pomoglo mi je da razgovor prođe spontano, baš onako kako sam isplanirao, budući da se upravo spontanom putem najbolje može doživjeti svakodnevni govor. Tijekom razgovora gospodin Ivica prepričavao je priče iz života i svakodnevice.

U Tablici 2. u lijevom se stupcu nalazi zapis razgovora s gospodinom Ivicom, a u desnom stupcu nalazi se približna inačica na standardnom jeziku, koliko je bilo moguće.

Tablica 2. *Razgovor sa stanovnikom Oteša, Ivicom Milinkovićem*

<p>Evo da ovčine izagnam, vidiš kako se krive, benašice. Još naramak drva donit idem pa ćemo sist, čekaj zeru.</p>	<p><i>Evo da ovce izvedem (iz staje), vidiš li kako bleje? Nestašne su. Idem još donijeti drva nakon čega ćemo sjesti, pričekaj malo.</i></p>
<p>A rugo što'j došlo, nigdi žive duše. Evo da ti nisi trevije vrag zna kad bi srije koga. Evo rakija, na.</p>	<p><i>Sramota kakvo je vrijeme došlo, nigdje žive duše. Da ti nisi naišao, tko zna kada bih nekoga sreo. Stiže rakija, izvoli.</i></p>
<p>Zdravlje dobro, skin'lo mi unu bublu, dobroj, nemoj mi o doktorim sad divanit.Sad</p>	<p><i>Zdravlje je dobro, skinulo mi je onu nateklinu, dobro je, nemoj mi govoriti o liječnicima sada.</i></p>

<p>liti znade se i vidit ko, a uno kad dođe zima nemam što neg se zaperdat u kuću i drimat. Kadikad televiziju upalim al što's pametnog vidit tamo, prije radio slušam, ma vrag, dodija i to.</p> <p>A omorina'j neka, nemogu sobom danas. Kiša će eno se crni od Senja gle. Đubar smrdi i muve se uidaju to znači da će kiša.</p> <p>A kakoj neku večer sivalo i grmilo, kako je to tuklo. Bubnju grom negdi veše kuće, skoči se ja iza'sna, nema spavanja više.</p> <p>Diza se ja gledat el zapalilo što, al ne'vidi ništa, morat ću otić sad probazat koji dan da vidim el se rascvitalo drvo koje, kaj neke godine kad je bubn'lo u rast, i to koji rast, znaš kako ga'j pripolovilo, ma to ne'bi virova. Koja'j to snaga.</p> <p>Roki, ne ujidaj se dobit ćeš po glavini toj benastoj, dodija si. A dobro pašče, inače, samo je zaigran, voli se igrat s Lisom. Tako oni u po noći, trk u Oteš i laj pa laj, nanjuše zvirku kaku, pa leti pa leti. A čuvarni su, znaš. Ovoj od Šimčeve kuje, mislim da su oba, to su pravi psi. Bile su ga jasnika tekuti napali pa sam iša patekanat. A vele da to nije</p>	<p><i>Sada se, ljeti, može i vidjeti koga, a kada dođe zima nemam što raditi osim zatvoriti se u kuću i drijemati. Ponekad upalim televizor, ali što ćeš pametnoga vidjeti tamo? Radije poslušam radio, ma... dosadi i to.</i></p> <p><i>Sparina je neka, ne mogu sam sa sobom danas. Kiša će, naoblačilo se iz smjera Senja, pogledaj.</i></p> <p><i>Stajski gnoj smrdi i muhe grizu, to znači da će kiša.</i></p> <p><i>A kako je neku večer sijevalo i grmilo, kako su jako udarali gromovi. Grom je udario negdje iznad kuće, naglo sam se probudio, više nije bilo spavanja.</i></p> <p><i>Ustao sam se kako bi provjerio je li udar groma izazvao požar, ali ništa nisam zapazio. Morat ću otići okolo prošetati kako bi provjerio je li se koje stablo raskolilo, kao jedne godine kad je grom udario u hrast, i to kakav hrast, znaš kako ga je prepolovilo, ne bi vjerovao. Koja je to snaga.</i></p> <p><i>Roki, ne grizi se, udarit ću te po toj ludoj glavi, dosadio si. Inače je dobar pas, samo što je zaigran, voli se igrat s Lisom. Tako oni u pola noći, trk u Oteš i laju li laju, nanjuše kakvu zvijerku, i trk za njom. Dobri su čuvari, znaš. Ovaj pas je štene Šimčeve kuje, mislim da su oba, to su pravi psi.</i></p> <p><i>Jasnika su napali nametnici, pa sam išao posipat sredstvo (patekan) po njemu. Kažu</i></p>
---	---

<p>dobro, al što ću moram š čim, neće mu ni vrag bit od zera.</p> <p>Znaš kako, toj u svakoj kući ovoj bilo čeljadi po petero, šestero, ima i di je više bilo, spavalo sve skupa, nije se niko bunije. E ma ni nisu to ni zime ka što su bile, e ma vrag, di je to. Prije pani dva metera skoro a mi dica prti u školu, nije prtine bilo kaj danas, danaska dođe s unim i pobere, sami mi pravi.</p>	<p><i>da to nije dobro (patekan), ali morao sam reagirati, neće mu ništa biti od male doze. Znaš li, u svakoj kući ovdje bilo je po petero, šestero ljudi, ponegdje i više, svi su spavali skupa, nitko se nije bunio. Ali, nisu sada ni zime kao što su bile, nije za usporediti. Prije je znalo pasti gotovo dva metra snijega, a mi djeca se probijali kroz snijeg, Nije bilo ralice ili čega sličnoga, sami smo se probijali.</i></p>
--	---

Izvor: Vlastito terensko istraživanje.

3. Iz stilistike i onomastike

Ličke govore karakterizira veliki broj nadimaka za osobe, a također su uobičajeni augmentativi i deminutivi koji se odnose na različita živa bića, stvari i pojave, konkretno u govoru Pazarišta.

Među augmentativima, nerijetko pejorativnoga predznaka, navodim primjer *kosurina* (na glavi) prema kosa, knjiga uglavnom biva *knjižurina*, a za brkove se često koristi izraz *brčine*. I danas se ponegdje u Lici van grada može čuti kako dijete, koje nema više od deset godina, kada je žedno doziva majku koristeći izraz: *Mamo! Daj vodurine, krepa'ću!*

Deminutivi su također zastupljeni i nerijetko imaju podrugljiva stilska obilježja: *Vide unoga didića, kutri i gleda.*

U nastavku slijedi ponešto o nadimcima i toponimima, nadimci se svakodnevno nadijevaju, mijenjaju, a toponimi su uglavnom starijega datuma. Nadimci su svakako dio ličke nematerijalne kulturne baštine.

3.1. Lički nadimci

“Kao dio antroponimije nadimci su vrlo stara onomastička kategorija, slikovita u leksičkom i semantičkom smislu. Javljaju se još u zapisima iz 9. stoljeća, posebice uz obalu“ (Šimunović, 2003).

Identifikacija čovjeka prema nadimku u Lici nije rijetka pojava, naprotiv. Nije rijetka pojava niti zaborav pravoga imena, odnosno prezimena određene osobe zbog učestale upotrebe nadimka. Tome u prilog ide i podatak da se često na osmrtnicama, pored imena i prezimena pokojnika ističe upravo nadimak. Rječnik hrvatskoga jezika (Leksikografski zavod Miroslava Krlež, 2002: 779) tumači da je nadimak ime koje ljudi prišiju kome po njegovoj tjelesnoj ili duševnoj značajki, po nekoj sličnosti s čim ili s kim i sl. Lički su nadimci, kao i u ostalim dijelovima Hrvatske, uglavnom duhoviti, nerijetko i posprdni, pa se tako osoba koja dodjeljuje nadimak često služi augmentativom ili rjeđe deminutivom.

Autorice Vesna Grahovac-Pražić i Asanja Vrcić-Mataija napravile su zanimljivu podjelu ličkih nadimaka (u knjizi *Tragom ličke zavičajnosti*, 2012):

1. Osobni nadimci

a) motivirani prezimenom nositelja

S obzirom na veliku brojnost obiteljskih nadimaka, nadimci izvedeni iz prezimena koriste se u manjoj mjeri te u pravilu ne vrše funkciju nadimaka. Smatra se da je u Lici pojava ovih nadimaka novija. Svakako valja istaknuti način na koji su na koji su ti nadimci izvedeni iz prezimena: *Aćim (Hećimović), Čale (Čačić), Frk (Frković), Kole (Kolić), Musa (Musić), Pađo (Pađen), Prpa (Prpić), Smoljo (Smolčić), Stile (Stilinović), Šari (Šarić), Šikan (Šikić), Šube (Šubarić), Šuki, Šule (Šulentić)*...

b) motivirani zanimanjem nositelja

Nadimaka nastalih zanimanjem nositelja u Lici ima mnogo, a rezultat su manjega broja gradskoga stanovništva, odnosno velikoga broja seoskog stanovništva koje se kroz povijest bavilo

uglavnom nekim gospodarskim zanimanjima: *Ante Gumeni, Brico, Ive Kovač, Limeša, Marko Bager, Mesar, Mlikar, Mika Šnajder, Novinar, Pere Dimnjačar, Šinta, Šuco, Vakman, Vuneša, Žandar...*

c) motivirani osobinama nositelja

U ovoj skupini zabilježeni su nadimci vezani uz tjelesne, duševne i govorne osobine:

1. prema ponašanju: *Avan, Baja, Banjura, Baraba, Bećar, Braban, Brzi, Brljak, Cigo, Fuja, Gule, Manitaš, Prce, Prč, Proleter, Puzac, Sivonja, Skakalo, Trutina...*

2. prema tjelesnim osobinama/manama: *Bela, Bila, Beli, Bikan, Bublica, Cicka, Ciculja, Cota, Cotan, Crni, Curica, Gara, Gare, Čoka, Čopo, Čoravi, Dugonja, Dugi, Kitonja, Knjapo, Šareni, Zubo, Žučo, Žuti...*

3. prema govornim osobinama: *Cijuk, Cile, Čokalica, Larmača, Šuškan, Šuško, Šteko, Tetela...*

4. prema društvenom statusu: *Baćak, Bajica, Braco, Braja, Čičića, Čoik, Čako, Did, Didić, Pobro, Roćkan, Rođo, Tajkan...*

d) motivirani predmetima i životinjskim svijetom: *Brovingar, Brljak, Coklje, Čuk, Daberka, Jarac, Joso Pas, Kacan, Kača, Koka, Kubura, Lebre, Lužnjak, Ljupina, Macan, Mačkilj, Mago, Miš, Medo, Paćan, Parcov, Furak, Pivac, Rebre, Suncan, Slanina, Šaran, Ševar, Škljoco, Šprica, Tambura, Tićo, Trapan, Vepar, Vidra, Vučić, Vuk, Zec, Zekan, Žgico...*

e) motivirani podrijetlom: *Aba, Brđo, Bugar, Bužimac, Podgorka, Kivat, Kosinjan, Kranjci, Rus, Smederevac, Vlade Srbin, Talijan...*

f) prema prema nekom osobnom imenu: *Radan, Tadija,*

g) ostalim načinima: *Bimbar, Cmore, Čoha, Čokić, Dojčina, Fejzo, Finc, Harga, Jaba, Kočo, Šicko, Šomen, Šota, Talan, Tinić, Tita, Žole...*

2. Obiteljski nadimci:

a) motivirani prezimenom: *Rašetini, Šimci, Šimići, Javorovi...*

b) motivirani muškim imenom: *Antelini, Antićevi (Ante), Čipulini (Stipe), Isakovi (Isak), Jeruzovi (Jere), Juranovi (Jure), Karlišini (Karlo), Mateše, Matešini, Matekovi (Mate), Markačevi, Markalji (Marko), Tomelini (Tome)...*

c) Motivirani ženskim imenom: *Bojini (Boja), Božičini (Božica), Darini (Dara), Janini (Ana), Jevini (Eva), Marelini (Mara/Marija)...*

Valja napomenuti da taj tip obiteljskih nadimaka nije uobičajen u patrijarhalnoj sredini. Nastao je u slučajevima kada su udovice s malom djecom preuzimale ulogu glave obitelji.

d) Motivirani osobnim nadimkom: *Banjurini, Bilovići, Blinderi, Brabanovi, Brajići, Bricanovi, Cilini, Čokini, Čecini, Geranovi, Jozgovi, Kuljani, Neškini, Pelkanovi, Pepurini, Pipini, Poldini, Vakmanovi...*

3. Hipokristički oblici imena

Neki nastaju iz dragosti, tepanjem, a neki iz drugih motiva. Lako je shvatiti one nadimke koji su kraćega oblika od osobnoga imena nositelja, a teže je odgonetnuti razloge postanka onih nadimaka koji su duži od osobnoga imena nositelja.

Neki primjeri su: *Anika, Anka (Ana), Antika, Antiša (Ante), Boća, Boćo (Božidar), Boška (Božena), Čibe, Čiban, Čipa (Stipe), Dankan (Dane), Danja (Danko), Đani, Đanko (Ivan), Grga,*

Grgo, Grgiša (Grgur), Icina, Ico, Ilega, Ilela, Iva, Ivaniš, Ivaz, Ivčina, Ivela, Ivelja, Ivota, Ivula, Ivulj (Ivan), Manduka, Mandusina, Manduša (Manda), Majcan, Majtan, Markan, Markusa, Markusina (Marko), Mičko, Mičo, Mića, Mika, Mikan, Mikić, Mime, Mima (Mile/Milan), Nidžan, Nidžo, Nikoletina, Nina, Nine, Nino (Nikola), Pepa, Pepura (Josipa), Pilja, Piljica (Filip)...

3.2. O nekim pazariškim ojkonimima (Naselja Grada Gospića)

Autorice Vesna Grahovac-Pražić i Sanja Vrcić-Mataija u knjizi *Tragom ličke zavičajnosti* (2012.) tvrde kako gospićko područje, koje podrazumijeva i pazariški kraj, nema onomastičkih ni povijesnih studija te znanstvenih monografija naselja koje bi služile kao polazište za istraživanje ojkonima ovoga područja. Polazište bi mogla biti čovjekova djelatnost, odnosno življenje te morfologija prostora. Autorice su razvrstale ojkonime u dvije osnovne skupine koje sadrže nekoliko podskupina:

Ojkonimi nastali pod utjecajem čovjekova rada

- Kulturno-povijesni ojkonimi (*Bužim, Lički Novi, Široka Kula*)
- Ojkonimi kao odraz gospodarske djelatnosti stanovništva (*Donje Pazarište, Budak, Brušane*)
- Ojkonimi kao odraz društvenoga i duhovnoga života (*Popovača Pazariška, Gospić*)
- Ojkonimi antroponimnoga postanka (*Aleksinica, Oteš, Vranovine*)

Ojkonimi uvjetovani fiziogeografskim svojstvima tla

- Ojkonimi s obzirom na razmještaj, oblik, osobitost i izgled tla (*Mala Plana, Velika Plana, Kalinovača, Klanac*)
- Ojkonimi prema nazivima biljaka (*Kruščica, Trnovac, Veliki Žitnik*)
- Ojkonimi motivirani vodom (*Zavode, Rastoka*)

- Nerazvrstani ojkonomi (*Kukljić, Vrebac, Barlete*).

3.3. Više o pazariškim ojkonomima

Aleksinica – Naselje smješteno 18 km sjeverozapadno od Gospića, u povijesti znano kao utvrđeni grad Potorjan ili Bužim, koji je bio sjedište Buške župe. Današnje ime naselja možda je povezano s imenom Aleksandar. Zabilježeno je još u 13. stoljeću (Holjevac, 2013: 526).

Donje Pazarište – Nalazi se u podnožju Velebita, područje nekadašnje Buške župe, 20 km sjeverozapadno od Gospića. U srednjem vijeku zvalo se Donje Žažično. Donje Pazarište primjer je dvočlane toponimske strukture, a tvorbeni je model pridjev + ojkonom. Izvorno hrvatsko ime Pazarišta je Tržić, ali ga Turci preimenovali u Pazarište. Značenje riječi nije se promijenilo i veže se uz gospodarsku djelatnost toga kraja (*pazariti – tržiti*) (Holjevac, 2013: 528).

Kalinovača – Nalazi se 22 km sjeverozapadno od Gospića. Ime se najverovatnije dovodi u vezu s imenicom *kalina (kal)* – što znači blato, glib, vlažno mjesto (Holjevac, 2013: 529).

Klanac – Naselje smješteno 13 km sjeverozapadno od Gospića. Geografski smještaj Klanca uz kanjon rijeke Like, koji je poznat kao uzak, strmovit i dubok, vjerojatno je utjecao na ime ovoga naselja (Holjevac, 2013: 530).

Kruščica – Nalazi se na Krušičkom jezeru, 33 km sjeverozapadno od Gospića. Jednočlana ojkonomimska struktura u imenu mjesta zanimljiva je po deminutivnom obliku ostvarenom od skraćene osnove imenice *kruška* sufiksom *-čica*. Odudara od ličkih govora koji inače obiluju augmentativima. Ime se može izvesti od osnove (Holjevac, 2013: 530).

Mala Plana – Naselje smješteno 24 km sjeverozapadno od Gospića. Pojam *plana* označava ravnicu, ravninu, površinu, kao i u imenu susjednoga naselja **Velika Plana** (Holjevac, 2013: 531).

Oteš – Selo i brdo smješteno 13 km sjeverozapadno od Gospića. Hoteš i potok Hotešica zabilježeni su 1263 godine. U prošlosti Hoteš grad je bio posjed Nikole Frankopana, a područje Hoteša protezalo se do potoka Hotešica (danas rijeka Otešica). U srednjem vijeku muško ime Hoteš nije bilo rijetko, stoga ne čudi antroponimno podrijetlo imena naselja (Holjevac, 2013: 532).

Popovača Pazariška – Naselje smješteno 22 km sjeverozapadno od Gospića, u dolini Popovačkoga potoka. Prije 1991. godine mjesto se zvalo Popovača. Popovača može označavati dječju košulju, ali i posjed ili zemlju u vlasništvu svećenika (popa) (Holjevac, 2013: 533).

Vaganac – Vaganac se nalazi 18 km sjeverozapadno od Gospića. Autor Pavičić spominje ga i pod imenom Gvoznice (15. stoljeće). Naziv se dovodi u vezu s riječi *vagan*, koja označuje drvenu posudu za držanje hrane, veliku zdjelu za obiteljski ručak, posudu od otprilike 20-30 kilograma za mjeru žita ili kukuruza (61 litra). U Lici postoji nekoliko mjesta koja se zovu Vaganac (Holjevac, 2013: 534).

Vranovine – Naselje smješteno 15 km sjeverozapadno od Gospića. Postoji velika mogućnost da je ime antroponimnoga postanka, izvedenica od osobnog imena Frane, odnosno njegove glasovne inačice – Vrane, što je tipična odlika ličkih novoštokavskih ikavskih govora u kojemu se glas *f* zamjenjuje glasom *v* (Holjevac, 2013: 534).

4. Izbor iz pazariškoga leksika (abecednim redosljedom)

U nastavku rada slijedi popis pazariških riječi. To je zapravo abecedni popis izabranih riječi iz pazariškoga govora u lijevom stupcu, dok su u desnom stupcu navedeni njihovi standardnojezični ekvivalenti. Riječi su godinama prikupljane jer ih se barem na ovaj način želi očuvati od zaborava. Naime, u ovo vrijeme kada se sve ubrzano mijenja – mijenja se i govor ovoga kraja..

Tablica 3. *Izbor iz pazariškoga leksika (abecednim redosljedom)*

A	
Ajat	prostorija gdje obitavaju ovce
Ajmek	plač
A nu	da, tako je
Anjcug	odijelo
Adidaska	slanina s više mesnih redova
B	
Babulj	nakupina veličine šake, zemlje ili pjeska
Badanj	velika drvena posuda za kiseljenje kupusa
Banak	stolarski radni stol
Balavac	nezrela osoba
Balatura	natkriveni trijem
Bazati	hodati
Benavija	glupost
Benaš	osoba nedoličnoga ponašanja
Benavit	šaliti se, izvoditi gluposti
Bije'j	bio je
Bika	slanina bez mesa

Bikan	dječak svijetle puti
Bili	bijeli
Biljac	tradicionalni pokrivač od ovčje vune
Bilmez	v. Benaš
Blanja	hoblič
Bljuzga	kaljužast, razmekšan snijeg ili zemlja
Bocun	velika staklena boca za vino ili rakiju
Brabonjak	ovčji izmet
Brancat	nositi
Bravina	ovčje meso
Brisa	gumica za brisanje
Briza	breza
Brus	kamen za oštrenje
Brusa	lokalni izraz za domaćega mladića
Bublasto	okruglo
Bubnt	udariti
Bujad	paprat
Buljum	mala uzvisina
Bunovan	snen
Bunt	svežanj
Bušt	pleteni prsluk
Buva	buha
C	
Cimbura	bijela šljiva

Cidilo	cjedilo
Cozlav	nespretan
Cije	cijeli
Ciplja	cjepanica
Crikva	crkva
Č	
Čamba	kandža
Čandrit	moljakati
Čandrlište	nered
Čemunjat	čistiti mahune, grah
Č	
Čapit	uzeti
Čiburit	pušiti
Čokat	hraniti se
Čubit	čučati
Čosavi	osoba bez dlaka na tijelu
D	
Danaska	danas
Di	gdje
Dodijati	dosaditi
Dite	dijete
Ditinje	dječje
Divan	razgovor
Divaniti	razgovarati

Dičak	dječak
Dobrano	dobro
Doklen?	do kada?
Donle	do tamo
Dokono	besposleno
Dokonjak	besposličar
Dokučiti	dohvatiti
Dolamica	muški dugi lagani kaput
Dobrancat	donijeti
Dokresati	doći
Doprašinat	doći
Donit	donijeti
Doreni	donesi
Dotavan	pri sebi
Drangulija	bezvrijedna sitnica
Dretva	konac ili uže od konoplje
Drim	san
Drimati	drijemati
Drin	drijen
Drkćat	drhtati
Drlo	nered
Drob	trbuh
Drugdi	drugdje
Dupke	puno do vrha

Duv	duh
Dvi	dvije
Dvista	dvjesto
Dvoj	dvoje
Dronfulja	žena sumnjivoga morala
DŽ	
Džabe	besplatno
Đ	
Đikat	skakati
E	
Edan	jedan
Ednom	jednom
Edva	jedva
El?	je li?
Elde?	je li tako?
Est	jest
Esam	jesam
Evo sam	jesam, baš sada
F	
Fakin	vragolan
Fala	hvala
Fali	nedostaje
Farba	boja
Ferije	praznici

Freat	izlijetati, iskriti
Fukara	prostitutka
Furak	okrugla cjepanica
G	
Gaj	privatna šuma
Ganak	predsoblje
Ganc	sasvim, potpuno
Gara	crnokosa djevojka
Garav	crn
Gare	crni
Germa	kvasac
Gluv	gluh
Gluvonja	gluha osoba
Gnjizdo	gnijezdo
Gra	grah
Grabi	uzima
Grijota	grijev
Gubica	usna
Gumenjak	zaprežna kola s gumenim kotačima
I	
Igdi	igdje
Il	ili
Iskrižat	narezati
Izagnat	izvesti

J	
Jadna	izraz čuđenja
Jarit	paliti
Jope	opet
Jošte	još
Jutropad	velika nužda
K	
Ka, kaj	kao
Kadikad	ponekad
Kajder	u stanju nešto učiniti
Kaki	kakav
Kalača	posuda za dohvatiti vodu iz bunara
Kalati	uzimati vodu iz bunara
Kapac	v. kajder
Keba	nož
Kolino	koljeno
Konda	kao da
Konoba	podrum
Kota	kotao
Kožun	prsluk od ovžjeg krzna
Kredenac	kuhinjski ormar
Krigln	krigla
Kriva	štap
Krtina	krtica

Kru	kruh
Kučat	dohvaćati
Kulja	veliki trbuh
Kuljavac	pretila osoba
Kumpir	krumpir
Kunj	konj
Kunjati	drijemati
Kuriti	ložiti
Kvrga	drvo koje nije lako cijepati
Kočka	kvočka
L	
Labrnja	njuška
Lače	hlače
Lad	hlad
Ladovina	hladovina
Lajsat	skitati
Lani	prošle godine
Lanjat	nositi, vući
Lapiti	ukrasti
Larma	vika
Lepurica	noćni leptir
Ligat	lijegati
Lik	lijek
Lin	lijen

Linguza	ljenčina
Linčina	ljenčina
Linjati	mijenjati dlaku
Lugar	čuvar šume
Lisa	dvorišna vrata, vrata na ogradi
LJ	
Ljulja	ljuljačka
M	
Ma(h)	tren
Malešan	malen
Majkan	krupni muškarac
Mam	odmah
Man	upravo, nego
Manit	lud
Manitaš	lud čovjek
Mavat	mahati
Mazgov	jak čovjek
Mećat	(po)stavljati
Merika	Amerika
Merln	mrkva
Milošte	poklon, dar
Misec	mjesec
Misto	mjesto
Mliko	mlijeko

Mlinica	mlin na vodi
Morda	možda
Mrcina	krupan
Mrs	meso
Mudrov	osoba koja mudruje
Mukte	besplatno
Mutat	mucati
Muva	muha
Muverina	velika muha
N	
Na (ti)	izvoli
Nabasat	naići
Naki	onakav
Nakinduren	okićen
Nama	odmah
Nanit	prikupiti
Naperit	usmjeriti, namjestiti
Naramak	količina koja stane u jednu ruku savijenu u laktu
Narest	narasti
Nasaditi	postaviti
Našpanat	zategnuti
Naždrit	najesti
Nemrs	ne jesti meso

Nemerem	ne mogu
Nesklavuran	ne biti proporcijalan
Neš	nećeš
Nude	uzmi, probaj
Nade	izvoli
O	
Obać	obići
Obadirat	obaviti
Omorina	uspavano vrijeme
Odnit	odnijeti
Obrnut	okrenuti
Očepušati	počupati
Odagnati	potjerati
Odovlen	odavde
Odanut	odahnuti
Ode	ovdje
Odnit	odnijeti
Odra	umorio
Ofrlje	napola obaviti posao
Ojkat	lički pjevati
Okidat	očistiti
Okle(n)	odakle
Ostika	ocat
Otale(n)	odavde

Otimlje	otima
Otpočini	odmori
Otari	obriši
P	
Pačat (se)	upletati (se)
Padela	lonac
Parip	konj
Pašče	pas
Pazuv	pazuh
Pečenica	osušeno meso životinjske kralježnice bez kosti
Pečenka	pečeno meso, janjetina ili svinjetina
Pelda	sramota
Pekmez	džem
Peleši	kosa
Pentav	mutav
Penzln	četka za ličenje
Perdat	zatvoriti
Pivac	pijetao
Pivat	pjevati
Pišce	pješice
Plašiv	plašljiv
Plata	plahta
Pleća	leđa

Plećat	osoba širokih leđa
Pliva	ostaci sijena
Po	pola
Pobratim	vrlo dobar prijatelj
Pobro	oobratim odmila
Pradid	pradjed
Pramenka	vutohtona ovca
Prdačina	ruglo
Prcknedln	mali čovjek
Prenest	prenijeti
Prest	praviti niti upredajući
Prika	prijatelj
Pripuz	ulizica
Pripet	popeti se
Pripovidati	pričati
Prkno	stražnjica
Prnje	stara odjeća
Prtit	stavljati teret na leđa
Prtina	utabana staza u snijegu
Proštac	kolac
Provat	probati
Puzdra	spolovilo konja ili magarca
R	
Ranko	oslovljavanje od milja

Rast	hrast
Razdrit	razderati
Razglabat	raspravljati
Rbina	olupina
Rđa	hrđa
Riktat	uštímavati, namjestiti
Rpa	hrpa
S	
Sanatati	besmisleno govoriti
Sane	saonice
Sanen	pospan
Sapet	traljav
Seno	sijeno
Sid	sijed
Sigur	siguran
Sikra	sjekira
Sime	sjeme
Smrzle	zimogrozna osoba
Snig	snijeg
Spram	pored
Strajbat	potrošiti
Stra	strah
Sukno	uvaljano vuneno tkanje
Suvo	suho

Š	
Šekret	zahod
Šiht	radna smjena
Škripac	naprava za stezanje
Šmirglat	brusiti
Š njim	s njim
Šos	suknja
Špiglo	zrcalo
Štokln	stolac bez naslona
Šuvaka	lijeva ruka
T	
Taki	takav
Tara	drvena naprava za tkanje
Tekut	parazit, uš
Tentat	nagovarati
Tica	ptica
Tolko	toliko
Tute	tu
Trevit	zateći, naći se
U	
Uavertit	shvatiti
Ugnat	utjerati
Uijtiti	uhvatiti
Umit	umjetni gnoj

Un	on
Unaj	onaj
Užikan	uhodan
V	
Vagir	dio opreme za vuču zaprežnih kola
Vagiran	pazarištan
Vaik	uvijek
Vaki	ovakav
Vaka	ovakva
Vandln	široka posuda
Vali	nedostaje
Varenika	mlijeko
Viška	v. lepurica
Vr	vrh
Vridnac	vrijedan čovjek
Z	
Zać	dospjeti iza nečega
Zabrcan	zamazan jelom oko usta
Zamujsan	zamazan, blatan
Zarana	ranom zorom
Zdila	zdjela
Zera	malo, mala količina
Ž	
Žijoka	letva

Živad	pernate domaće životinje
Žnjiralci	vezice za cipele
Žnjora	kabel
Žuja	plavokosa žena

5. ZAKLJUČAK

Jezik je jedna od najvažnijih sastavnica nacionalnoga identiteta. Zavičajni govor određuje zavičajni identitet pojedinca.

U radu su se istaknula najvažnija obilježja leksika pazariškoga kraja. Na temelju primjera i zapisa govora izvornih govornika pazariškoga kraja, prikazane su jezične posebnosti, ponajprije leksičke. Stanovnici razmatranoga područja Like govore novoštokavskim ikavskim dijalektom.

Njegujući zavičajni govor svoga kraja, čuvaju svoj kulturni identitet, te povijest, običaje i druge vrijednosti.

LITERATURA

- Čuljat, M. 2017. *Iz bloka jednog novinara*. Gospić: Lika press.
- Čuljat, M. 2004. *Ričnik ličke ikavica*. Gospić: Lika press.
- Grahovac-Pražić, V., Vrcić-Mataija, S. 2012. *Tragom ličke zavičajnosti*. Gospić: Državni arhiv u Gospiću.
- Holjevac, Ž. 2013. *Gospić: Grad, ljudi, identitet*. Zagreb-Gospić: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
- Horvat, R. 1993. *Lika i Krbava*, pretisak. Zagreb: Tiskara Škaler.
- Kranjčević, M. 2003. *Ričnik Gacke čakavštine; konpoljski divan*. Otočac: Katedra čakavskog sabora pokrajine Gacke.
- Milković, I. 2009. *Lička štokavska ikavica*. Zagreb: Pergamena.
- Pavičić, S. 1990. *Seobe i naselja u Lici*. Gospić: Muzej Like Gospić.
- Rupčić, G. 2005. *Lički divani: proza u bervenekama*. Gospić: Lika press.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Osnovne različitosti ličkih govora	7
Tablica 2. Razgovor sa stanovnikom Oteša, Ivicom Milinkovićem	11-13
Tablica 3. Izbor iz pazariškoga leksika (abecednim redosljedom)	20-36